

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Den 12. december 2016

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 118 (Alm. Del) af 22. november 2016

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for, givet at der er positive dynamiske effekter ved offentlige investeringer i uddannelse, hvilke negative dynamiske effekter, der er forbundet med de nedskæringer regeringen allerede har effektueret på uddannelsesområdet, og de planlagte nedskæringer på SU?

Svar

Investeringer i uddannelse er – når de er omkostningseffektive og rettet mod arbejdsmarkedets behov – som udgangspunkt positive investeringer for samfundet. Et højere uddannelsesniveau er således på længere sigt forbundet med velstandsgevinster i form af øget produktivitet og beskæftigelse.

I Finansministeriets beregninger indgår de positive dynamiske effekter i form af forventede arbejdsudbudsvirkninger og produktivetsmæssige gevinster af udgifter forbundet med et højere uddannelsesniveau. Det skyldes, at der er empirisk belæg for, at et højere uddannelsesniveau alt andet lige er forbundet med højere produktivitet og arbejdsudbud på længere sigt. Konkret indgår afledte effekter af investeringer i uddannelse i det omfang, at de påvirker, hvor mange i befolkningen der på et givet tidspunkt har færdiggjort en uddannelse på et givet niveau¹.

Statslige driftsbevillinger har med få undtagelser været underlagt et omprioreringsbidrag siden midten af 1980'erne. I 2016 blev uddannelsesområdet også omfattet af omprioreringsbidraget. Det skyldes, at uddannelsesinstitutionerne, på samme måde som andre statslige institutioner, kommuner og regioner, forventes at kunne realisere effektiviseringsgevinster. Dette kan fx ske som følge af smartere indkøb, automatisering, digitalisering og smartere tilrettelæggelse af opgaverne.

---

¹ For en nærmere beskrivelse af hvordan positive dynamiske effekter af investeringer i en højere uddannelsestilbøjelighed indgår i Finansministeriets beregninger henvises til Finansredegørelsen 2014.

At uddannelsesinstitutionerne løbende skal fokusere på at løse opgaverne smartere, står ikke i modsætning til et fokus på at sikre kerneydelsen. Det forventes således ikke, at omprioriteringsbidraget vil indebære negative dynamiske effekter i form af at færre studerende færdiggør en uddannelse eller et lavere uddannelsesniveau på længere sigt. Omprioriteringsbidraget er i en tid med behov for en stram styring af de offentlige udgifter tværtimod en forudsætning for, at der fremover kan frigøres ekstra midler til at sikre kvaliteten af særligt prioriterede kerneområder, fx inden for sundheds- og uddannelsessektoren.

Som det fremgår af regeringsgrundlaget, vil regeringen med afsæt i udspillet *Et stærkere Danmark – Et mere robust SU-system* fremlægge et udspil til en omlægning af SU-systemet. Udspillet *Et stærkere Danmark – Et mere robust SU-system* indebærer bl.a., at stipendiet reduceres, mens lånemulighederne forbedres. Herudover forhøjes fribeløbet og nyuddannede får et ekstra beskæftigelsesfradrag efter afsluttet uddannelse.

Det forventes ikke, at den foreslåede omlægning vil føre til, at unge uddanner sig i mindre grad end i dag. Det skyldes bl.a., at det danske SU-system fortsat vil være et af verdens mest generøse. Samtidig vil studerende, som udnytter mulighederne inden for omlægningen, kunne opnå en fremgang i det samlede potentielle levegrundlag i løbet af studietiden.

Den foreslåede omlægning vurderes tværtimod, at kunne understøtte en mere hensigtsmæssig studieadfærd blandt de studerende. Omlægningen styrker således de studerendes økonomiske tilskyndelse til at blive færdige til tiden og fremmer gevinsten ved at komme i beskæftigelse efter endt studie. Dette vil understøtte fremtidig beskæftigelse og vækst.

Den foreslåede omlægning vurderes også at kunne understøtte et bedre match mellem de studerendes valg af uddannelse og erhvervslivets behov for arbejdskraft. Selvom den enkeltes præference for uddannelsestype og længde fortsat forventes at være afgørende for valget af uddannelse, kan en justering i forholdet mellem den del af støtten som udbetales som et lån og den del, der udbetales som stipendie, således være med til i højere grad at gøre de studerende bevidste om den investering de laver, når de vælger at tage en given uddannelse. Dermed er det også forventeligt, at indkomst- og jobmuligheder, alt andet lige, vil vægte højere i valget af uddannelse ved den foreslåede omlægning sammenlignet med i dag. Dette vil understøtte den fremtidige beskæftigelse og vækst.

Endelig bemærkes det, at der, *jf. regeringsgrundlaget*, lægges op til, at hele det direkte provenu fra omlægningen i årene 2019-2025 skal investeres i uddannelsesområdet og dermed være med til at skabe bedre uddannelser og til at give danskernes kompetencer et løft.

Samlet set forventes der således ikke at være negative dynamiske effekter forbundet med en omlægning af SU-systemet. Tværtimod forventes en omlægning at kunne understøtte en mere hensigtsmæssig studieadfærd, mens den samtidig frigiver midler, som kan bruges målrettet til at ruste arbejdsstyrken til fremtidens arbejdsmarked.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister